

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15596/2023
20.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Јакшић, адвокат из ..., против туженог „Политика новине и магазин“, Друштво за издавање новина и магазина д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Мара Јањић, адвокат из ..., ради повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 142/22 од 08.02.2023. године, у седници већа одржаној 20.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 142/22 од 08.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 313/19 од 14.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца, тако што је ...2016. године на интернет сајту www.politika.rs неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца – фотографију „Табла Аћиф ефендија“, јавно саопштио ауторско дело без означавања имена или псеудонима аутора и ауторско дело саопштио у непотпуној форми, чиме је тужиоцу нанео имовинску и неимовинску штету. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да на име накнаде неимовинске штете због повреде ауторског права јер је ...2016. године неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца – фотографију „Табла Аћиф ефендија“, исплати 17.615,00 динара са законском затезном каматом од 14.06.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев за законску затезну камату од 16.02.2016. године до 13.06.2022. године. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права јер је ...2016. године неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца – фотографију „Табла Аћиф ефендија“, преко досуђеног износа од 17.615,00 динара, до траженог износа од 70.800,00 за износ од још 53.185,00 динара. Ставом петим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде ауторског права јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца, фотографије

„Табла Аћиф ефендија“, без означавања имена или псеудонима аутора, исплати 25.000,00 динара са законском затезном каматом од 14.06.2022. године до исплате. Шестим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде ауторског права јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца, фотографије „Табла Аћиф ефендија“, без означавања имена или псеудонима аутора, преко досуђеног износа од 25.000,00 динара, а до траженог износа од 50.000,00 динара, за још 25.000,00 динара. Седмим ставом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде ауторског права јавним саопштењем ауторског дела тужиоца фотографије „Табла Аћиф ефендија“, у непотпуној форми исплати 25.000,00 динара са законском затезном каматом од 14.06.2022. године до исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде ауторског права јавним саопштењем ауторског дела тужиоца фотографије „Табла Аћиф ефендија“ у непотпуној форми, преко досуђеног износа од 25.000,00 динара до траженог износа од 50.000,00 динара, за још 25.000,00 динара. Деветим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати 61.710,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Десетим ставом изреке, одбијен је захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ парничних трошкова од пресуђења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 142/22 од 08.02.2023. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом, делу става четвртог којим је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име накнаде имовинске штете исплати 340,00 динара, као и у ставовима петом, шестом, седмом и осмом изреке и у том делу жалбе странака одбијене. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става четвртог изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права – неовлашћеног јавног саопштавања ауторског дела тужиоца ...2016. године, и то фотографије: „Табла Аћиф Ефендије“, исплати поред износа од 17.615,00 динара досуђеног ставом другим изреке првостепене пресуде још 52.845,00 динара. Трећим ставом изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу деветом изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати 120.920,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате. Четвртим ставом изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог Закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је професионални фотограф и аутор фотографије „Табла Аћиф Ефендија“, на којој је документована табла са ликом Аћифа Хаџиахметовића, која је окачена на зид испред којег стоји седам особа. Фотографија је настала 09.08.2012. године у 12,05 часова и величине је 11,02 МВ, димензија 5184x3456 и на фотографији није означен аутор. Наведена фотографија је без сагласности тужиоца као аутора објављена на сајту туженог дана ...2016. године уз текст под насловом: „Уз таблу и одличје за Аћиф Ефендију“, и то без означања имена или псеудонима тужиоца као аутора фотографије у скраћеној форми, јер је приказана табла са ликом Аћифа Хаџиахметовића која је окачена на зид испод које стоји пет особа.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио да је тужилац аутор предметне фотографије, јер је у поседу дигиталног фајла на коме се налази оригинална фотографија у пуном формату и резолуцији, па имајући у виду да је тужени неовлашћено јавно саопштио фотографију у измењеној форми и без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и без плаћања ауторске накнаде, закључио да је тужени повредио тужиочева имовинска и морална права као аутора због чега му припада накнада имовинске и неимовинске штете, па је применом члана 2, 9, 14, 15,17, 19,20,21, 30,43, 204 и 205 Закона о ауторским и сродним правима, одлучио као у изреци пресуде.

Другостепени суд је прихватио као правилан закључак првостепеног суда да је тужени на описани начин повредио ауторско право тужиоца и да је у обавези да му надокнади имовинску и неимовинску штету. Међутим, налазећи да је првостепени суд пропустио да цени околност да се спорна фотографија тужиоца на сајту туженог налазила преко три године, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у погледу одлуке о висини накнаде имовинске штете због повреде ауторског права – неовлашћеног јавног саопштавања ауторског дела тужиоца и тужиоцу на име накнаде имовинске штете досудио износ од још 52.845,00 динара, док је у преосталом делу за накнаду неимовинске штете потврдио првостепену пресуду.

Врховни суд налази да се ревизијом туженог неосновано побија другостепена пресуда због погрешне примене материјалног права.

Законом о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016, 66/2019) прописано је да је ауторско дело оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине, као и да се ауторским делом сматра, нарочито фотографија (члан 2. став 1. и став 2. тачка 9.). Аутор има поред осталих права, искључиво морално право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно (члан 15.) и да штити интегритет свог дела супротстављањем изменама свог дела од стране неовлашћених лица и супротстављањем јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси, те да даје дозволу за прераду свог дела (члан 17.); као и искључиво имовинско право на економско искоришћавање свог дела као и на дело настало

прерадом његовог дела, а за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада, ако законом или уговором није другачије одређено (члан 19.). Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере (члан 30.). Повреду ауторског права представља неовлашћено вршење било које радње која је обухваћена искључивим правима носиоца ауторског или сродног права, неплаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског или сродног права, прописаних овим законом (члан 204). Носилац ауторског права, може тужбом да захтева нарочито: утврђење повреде права; престанак повреде права као и накнаду имовинске штете (члан 205 став 1. тачка 1. и 5.) и има право на тужбу за накнаду неимовинске штете због повреде својих моралних права (члан 205 став 2).

У конкретном случају тужени је без дозволе тужиоца, као аутора, јавно саопштио предметну фотографију, и то у непотпуној и у измењеној форми, и без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, па су судови основано утврдили применом члана 2. у вези 204. и 205. ЗАСП да је на тај начин тужени повредио морална ауторска права тужиоца, заштићена чланом 15. и чланом 17. истог Закона, као и да тужилац има право на накнаду неимовинске штете по овом основу.

Насупрот овим наводима туженог, у конкретном случају нема места примени одредбе 43. Закона о ауторским и сродним правима. Тужени није саопштио фотографију тужиоца ради извештавања о одређеном текућем догађају имајући у виду да из околности конкретног случаја не произлази да се ради о текућем догађају и извештавању о актуелној теми, док спорна фотографија датира из 09.08.2012. године, а на сајту туженог је објављена ...2016. године, па нема места примени изузетка прописаног наведеном законском одредбом сходно ком је дозвољено јавно саопштавање ауторских дела у обиму који одговара сврси и начину извештавања о текућем догађају, без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде.

Тужилац, као аутор има право и на економско искоришћавање свог дела, па му, у складу са чланом 19. ЗАСП, за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица припада накнада. Како је тужени (неовлашћено) јавно саопштио ауторско дело тужиоца, без плаћања ауторске накнаде у периоду од четири године (фотографија на сајту туженог објављена ...2016. године), то је побијаном одлуком правилно обавезан да тужиоцу плати укупно 70.460,00 динара (вредност фотографије од 50 поена, 1 поен је 1,00 евро и која се у случају глобалног коришћења цена се може увећати за 200%, као у конкретном случају), у складу са прегледом минималних цена фотографија УЛПУДУС-а и сагласно члану 155, 185, 189. и 190. Закона о облигационим односима.

Висина неимовинске штете правилно је одмерена побијаном одлуком и то у висини од 25.000,00 динара због повреде права на назначење имена и по 25.000,00 динара због повреде права на заштиту интегритета дела због саопштавање ауторског дела тужиоца у непотпуној и у измењеној форми. Приликом одлучивања о висини правичне накнаде, другостепени суд је одлучио уз адекватну оцену значаја повређеног добра и циља коме накнада служи, те је водио рачуна и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**